

GEOMORFOLOŠKE I HIDROGEOLOŠKE ZNAČAJKE

Špilja Tounjčica nastala je u vapnenčnom donjim kršem. Obzor na hidrogeološku funkciju ona je izvor Špilje. Štoviše jedan je od glavnih izvora rijeke Tounjčice. Prema morfološkom tipu pripada kategoriji razgranati speleoloških objekata, iako je sustav kanala relativno jednostavan u odnosu na Špilju u kamenolomu Tounj. Veliki ulaz otvara prostiran dvoranu s jezerom koji se pruža do današnjih kanala u unutrašnjosti. Upravo zbog velike proštore, zimi se u ulaznom dijelu pojavljuju nesvakidašnji prizori ledenića koji su omiljeni motivi fotografija.

GEOMORPHOLOGIC AND HYDROGEOLOGIC FEATURES

The Tounjčica Cave was formed in the limestone of the Upper Cretaceous. Considering its hydrogeological function, it is a spring cave. Moreover, it is one of the main springs of the Tounjčica River. According to the morphological type, it belongs to the category of branching speleological formations, even though the channel system is relatively simple compared with the Cave in the Tounj quarry. The large entrance to Tounjčica leads to a spacious hall with a lake stretching to the submerged channels. During winter, this large space is filled with remarkable images of ice speleothems, favourite motifs of many photographers.

ISTRAŽUJUĆI I PONIJESNI ZNACAJ

Najstariji poznati prikaz ulaza u Špilju Tounjčicu nalazi se na vedutici Ivana Vajkarda Valvasora iz 1676. godine. Isti prikaz objavljen je 1689. godine u Valvasorovoj knjizi Slava vojvodine Kranjske i ujedno predstavlja prvi ikada objavljeni crtež neke hrvatske špilje. Prvo poznato speleološko istraživanje obavio je Josip Pojka (1935.), a mnogi speleologovi provodili su stručnu i znanstvenu istraživanja sve do današnjih dana. Špilja je u povijesni keristenu kao obrambena utvrda, a ostatak mliničke u blizini ulaza, uz brzace Tounjčice, svjedoče o još jednoj važnoj ulazi Špilje i rijekе Tounjčice za povijesne žitelje tounjčkog krša. Prema prizma lokalnog stanovništva, nedaleko današnjeg ulaza u Špilju Tounjčicu postojao je ulaz u izvor Špilju koja je zvana Špilja Jezero, a nestala je tijekom radova pri izgradnji pruge Karlovac-Rijeka.

RESEARCH AND HISTORICAL SIGNIFICANCE

The oldest known portrait of the entrance to the cave is found on the sketch of Johann Weikhard von Valvasor dating from 1676. This sketch was also published in 1689 in Valvasor's book the Glory of the Duchy of Carniola, which is also the first published sketch of a Croatian cave. The first recorded speleological research was performed by Josip Pojka (1935), and many speleologists have conducted expert and scientific research. In the past, the Cave was used as a fortress, and the ruins of the waterfall near the entrance, right next to the streams of Tounjčica, witness another role of the cave and the Tounjčica River important for the people living in the karst area of Tounj.

SPILJA TOUNJČICA

Špilja Tounjčica je tipski lokalitet za nekoliko vrsta, a najpoznatija među njima je podvrsta jedine slatkovodne spruzice na svijetu, *Eunapius subterraneus subterraneus*. Iz Tounjčice su opisane čak 3 vrste vodenih puževa koji su svijetom vrlo užasni aratali (*Belgrandella pageti*, *Hauffenia tauronica* i *Saderiana cavernosa*). Kopnici puž malopuhnuti Špilješ (*Zospeum subbossum*). Takođe opisan iz ove Špilje, endem je Dinarski raspširen u južnoj Sloveniji, Hrvatskoj i Bosni. Ova je Špilja je stanište i mnogih drugih endemskih vrsta. A među njima je i zagnjeni velekorvija (*Velkovirbia enigmatica*), jedini slatkovodi Špiljski žarnjak na svijetu. Znajuće su i velike naslage jednog na svijetu poznatog slatkovodnog Špiljskog glosa *Marifugia cavatica*. Najznačajniji nalaz leporen faune je kornjaš *Bathyscimorphus croaticus*. Od faune u Tounjčici i Špilji u kamenolomu čak je 10 svojih vrst uvršteno u Crvenu knjigu Špiljske faune Hrvatske. A među njima su tri kritično ugrožene vrste puževi *Hauffenia tauronica* i *Saderiana cavernosa* te žarnjak *Velkovirbia enigmatica*. Prema međunarodnoj listi ugroženih vrsta, Špiljska kočica *Troglocaris anomophthalmus* i jednoljetni rak *Prossellus parvulus* svrstane su u kategoriju rizičnih vrsta.

U Tounjčici su zabilježene porodice štenskih vrsta južni potkonjaci i veliki potkonjaci (*Rinolophus euryale* i *Rinolophus ferrumequinum*) te ljetna kolonija vrste dugotrkli pršnjak (*Miniopterus schreibersii*). Sve tri vrste u Špilji obitavaju tijekom migracije.

IZVOR ŠPILJE TOUNJČICA

SPRING CAVE TOUNJČICA

Špilja Tounjčica hidrografska je i morfogenetski vezana za Špilju u kamenolomu. Vodosabirno područje brda Krepel koncentrirano je u Špiljskim kanalima i ih duju Špilje koje su hidroški vezane s ponornim područjem Zagorske Mrežnice kod Oštarije, ponornom Ambartac i područjem Špilje Mandelje te s nekoliko izvora koji se nalaze u blizini ulaza Špilje Tounjčice.

The Tounjčica Cave is connected to the Cave in the quarry in its hydrographic and morphogenetic sense. The water harvesting area of the Krepel Hill is concentrated in the cave passages of these two caves connected to the sinkhole zone of Zagorska Mrežnica near Oštarije (Ambartac chasm and Mandelje cave) as well as several springs near the entrance of the Tounjčica Cave.

JESTE LI ZNALI?

Špilja u kamenolomu i Špilja Tounjčica dio su Nacionalne ekološke mreže RH, unutar Ogulinsko-plašćanskog područja IHR 2000592. To je podržaje Karst Waters Institute iz SAD-a proglašeno jednim od deset najugroženijih krških ekosustava na Zemlji, zbog raznolikosti i ugroženosti Špiljske faune u izuzetno razvedenom i vodom bogatom podzemljtu.

DID YOU KNOW?

The Cave in the Tounj quarry and the Tounjčica Cave are the part of the Croatian National Ecological Network, actually the both caves are situated inside the Ogulin-Plaski area IHR 2000592. The American Karst Waters Institute declared this area as one of ten most threatened karst eco-systems on Earth due to the diversity and vulnerability of the cave fauna in an extremely branched underground with an abundance of water.

Špilja Tounjčica jedan je od najpoznatijih speleoloških objekata tounjčkog krša. Ulaz je smješten u početnom dijelu kanjona Tounjčice, a nekoliko metara iznad njega nalazi se ulaz u još jednu Špilju, nazivenu Malu Tounjčicu. Hidrološka aktivnost i velike dimenzije prostora glavne su značajke Špilje Tounjčice. Špilja je rezervoar rijeke i endemске faune, a prethodna istraživanja dokazala su i njen arheološki i povijesni značaj.

The Tounjčica Cave is one of the best known speleological formations of the Tounj karst. The entrance is situated at the starting point of the canyon of Tounjčica, and there is another entrance several metres above, called Small Tounjčica. The main features of the Tounjčica Cave are its hydrological activity and large space. The cave is a treasury of rare and endemic fauna, and research has proved its archaeological and historical significance.

TOUNJSKE ŠPILJE

POUĆNA STAZA

TOUNJČICA

CAVES OF TOUNJ

EDUCATIONAL ROUTE